Sahabat

INDONESIENS VÄNNER

NB 1/94

Mattias Klum till Kalimantan

Matttias Klum med hemadress Björklinge utanför Uppsala är en av världens absolut främsta naturfotografer. Hela världen är hans arbetsfält. Costa Ricas regnskogar växlar med Älvdalen och Sarawak med Amazondeltat.

Hans naturbilder är i många fall helt unika, eftersom han ofta lyckas med att fotografera det ingen annan sett. Otrolig är bilden av den rödögda trädgrodan, som efter tålmodig väntan i moskitfylld djungel i Costa Rica, en natt fastnade på hans film. På dagen är grodan väl gömd i trädens lövverk och helt osynlig.

Nu planerar Mattias Klum för en 14 månaders fotosafari till det inre av Kalimantan.

Det är inte bara att kliva på Garudamaskinen med en laddning kameror och starta trippen i Balikpapan. Det är mycket som skall ordnas före avfärd för ett lyckat resultat. Arbetstillstånd i Indonesien, tillstånd att fotografera och att hitta de slingriga byråkratiska vägarna för att få in all utrustning.

Det är nämligen åtskilligt expeditionen har med sig. Exempelvis väger bara fotoutrustningen över 250 kg. Till det kommer tält, personlig utrustning, medikanter och massor med lina för klättring i regnskogens otroligt höga träd. Det är i toppvegetationen det intresannta växt och djurlivet återfinns.

Förutom Mattias Klum deltar hans hustru Monica, som är studerad på antropologi, Ola Högberg, specialist att klättra på omöjliga ställen och bygga gömslen i regnskogens tak bland papegojor, apor och allehanda ormar, och Pia Thörn, som vi känner som Jan Lindblads mångårige sambo och arbetskamrat på fotoexpeditionerna till Sri Lanka och Centralamerika och inte minst som mamma till de två charmiga tigerungarna som de höll en sommar i Stockholms skärgård. Pia svarar för ljussättning och den otroligt viktiga skötseln av exponerad film.

Vi kommer att följa Mattias Klum och hans vänners expedition till Kalimantan med stort intresse och önskar Lycka till!

Carl-Henric Reiher

I skuggan av en brand

Den 20 januari 1993 totaltförstördes hela den centrala delen, det 10 våningar höga såkallade Tornet av paradhotellet Bali Beach på Bali, av en häftig brand.

Trots hög beläggning klarade sig både gäster och personal mirakulöst utan några som helst skador. Efter ett otroligt gott samarbete mellan beställare och entreprenörer och en insats av 60 miljoner $, var återuppbyggnaden redo för invigning redan i oktober 1993.

I samband med röjning efter branden upptäckte man i de rykande resterna ett helt oskadad rum, nr 327 på tredje våningen.

När man öppnade dörren fann man inredning, draperier, mattor och sängutrustning totalt oskadade. T o m den batteridrivna väckarklockan gick rätt!

Man kan bara misstänka att makterna gripit in, eftersom alla rum runt om, ovanpå och under var totalt utbrända.

Rum 327 är nu stängt och plomberat och kommer inte mer att hyras ut.

Från Singapore till Indonesien i en träbåt

Första gången jag reste ensam i Asien 1986, såg jag min chans att äntligen vara så snål som jag hela tiden velat vara den gången jag reste med en mer slösaktig väninna. Nu skulle jag till Indonesien som jag förälskat mig i (men som min rika väninna inte haft mycket till övers för) och planerade helt sonika att köpa en enkel biljett till Singapore och sedan ta båten över till Sumatra. Inte en enda Singaporean kände till den viktiga hamnen från vilken båten över till Indonesien skulle gå, men till slut lyckades jag hitta den med hjälp av böcker och kartor.

En halvtimmes färd i en lyxig svävare tog mig över till den närmaste ön Batam, där kontroll av pass och bagage genomfördes. Redan här kändes det att jag var i Indonesien. I Singapore hade allt varit väldigt viktigt och man hade oroat sig för, och varnat mig för, att jag inte hade någon returbiljett och inte skulle bli insläppt i Indonesien. Men jag var inte orolig. Jag hade ju varit i indonesien förut. På Batam tittade man i mitt pass och frågade vilken som var min väska, log och hälsade mig jättevälkommen till Indonesien.

Svävaren med sin TV som ständigt visade Kung-Fu filmer tog mig vidare till Pulau Bintan och Tanjung Pinang (Pulau Bintans huvudstad).

Att komma till Indonesien från Singapore är som att i ett steg genom en dörr komma in i det verkliga Asien med sitt sköna kaos.

Bort från de luftkonditionerade gallerierna och in i den tropiska fukten som ligger som en våt handduk om kroppen.

I Indonesien är allt starkare.

Ljuden är starkare och mer kaotiska.

Ljuset är starkare och ger färgen också en starkare nyans. Regnet är inget sakta envist strilande som i Sverige, det är ett vattenfall som får alla lösa delar i en stad eller by att segla iväg - papperskorgar, kokosnötter, leksaker, djur och människor.

Innan jag ens stigit i land sprang en ung man emot mig och bad mig följa med till hans kompis losmen (guesthouse) som "var det absolut bästa och billigaste" lovade han. Det är vanligt att man blir mött av ett antal pojkar när man precis anländer med en buss eller liknande till en plats som vill visa det bästa stället att bo på och konstigt nog (trots ens misstänksamhet måste man erkän-

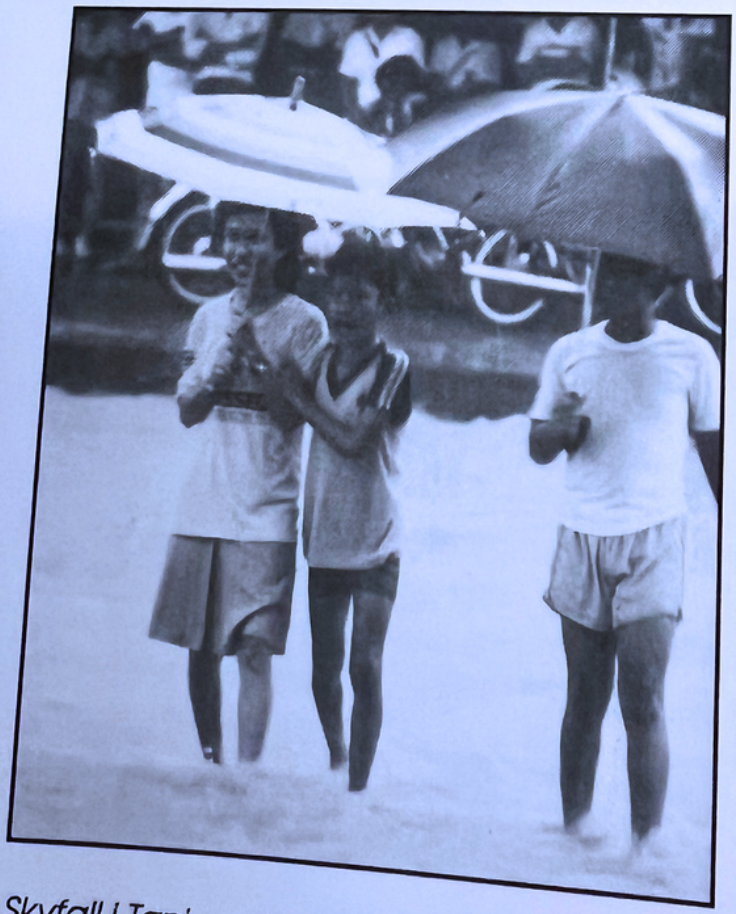

Foto: Cecilia Matteoni

Skyfall i Tanjung Pinang

Tänk att vi får en egen tidning inom SIS. Vilken glädjande händelse.

Som du säkert vet så startades SIS i Stockholm, dit också de flesta aktiviteterna varit och är förlagda. Så är det för de flesta föreningar, men så får det inte förbli. Nu efter fem års verksamhet verkar det dock som att vi fått ett bra fäste i de andra två storstadsregionerna, vi har lokalföreningar i Göteborg och Malmö/Lund. Det är mycket glädjande.

Men det räcker inte, vi måste vara nära alla medlemmar, oavsett var du bor i landet. Alla måste känna att vi tillför värde, att det ger valuta för pengarna att vara med i SIS. Vi har sökt olika vägar att nå detta och nu öppnas alltså ytterligare en ny möjlighet att komma närmare varandra - en egen tidning.

Tidningen har en egen redaktion och kommer att leva ett självständigt liv, så måste det vara för att tidningen ska utvecklas till något bra. Det finns dock ett nära samarbete mellan styrelsen och redaktionen, för överföring och kunskap och impulser.

Från styrelsens sida hälsar jag tidningen välkommen och ser fram emot kommande nummer.

Christer Ridström
Ordförande SIS

I första klass

Båten till Sumatra skulle avgå nästa dag och ta tre dagar. Den unge mannen erbjöd sig att hjälpa mig att köpa biljett, och snål som jag var envisades jag med att beställa en billigare biljett i tredje klass, trots hans avrådan (han trodde förstås att jag aldrig varit med om någonting förut - jag hade ju trots allt legat på golvet då jag rest till Finland med Viking Line).

Biljetten kostade lika mycket som halvtimmesresan över från Singapore, och jag tyckte jag gjort en bra affär.

Nästa dag gick jag ner till hamnen för att gå ombord. Den lilla träbåten låg där och guppade vid kajen och människor sprang omkring, satt och åt, lekte med sina barn, sålde tidningar och annat eller bara stod och pratade med varandra.

Jag gick ombord och letade upp min plats; ett halvmeterhögt skyffe i botten av den slitna träbåten. Golvplanken var ojämna och mörkret var tätt.

Den gamla rynkiga kvinnan som satt där med sina enorma rissäckar, som hon antagligen skulle sälja på någon marknad i Sumatra, tittade lika förundrat på mig, som jag på min plats. Jag satte mig med tillkämpat obesvärad min på det ojämna golvet och började planera hur jag större delen av resan skulle kunna uppehålla mig på ytterdäck.

När jag äntligen börjat vänja mig vid tanken på att leva i denna mörka håla i tre dagar, kom en man och meddelade att kaptenen gärna ville träffa mig. Jag kände mig trött på jakten efter intressanta turister (vilken jag nu tydligen var ett objekt) men gav efter under tjat.

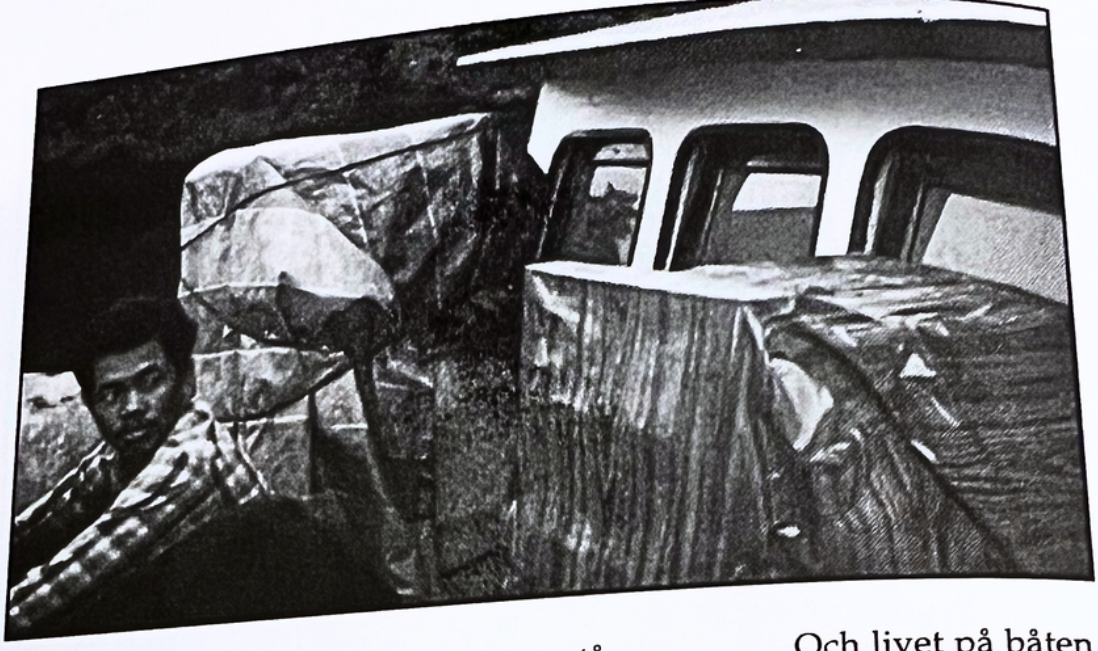

På ytterdäck

I kaptenens styrhytt kunde man stå upprätt! Bara det såg jag vid det här laget som den största lyx.

Till min förvåning var han inte alls intresserad av om jag var gift eller vad jag hette, som annars är ett vanligt sätt att få kontakt i indonesien, utan bad bara att få se min biljett, som visade sig gälla för första klass. Den unge mannen i Tanjung Pinang hade varit klok nog att ta saken i egna händer och lurat mig för mitt eget bästa.

Hytten var egentligen en 160 centimeter lång träbrits (precis lagom för mig) i en lång rad av dubbla britsar i två våningar. Tre sådana rader utgjorde hela övre inre däcket. Jag fick fönsterplats med röd trälycka ut mot det smala ytterdäcket - rena lyxen!

I biljettpriset ingick måltider, så jag hade bara köpt lite frukt och vatten. - Måltider! kanske någon skulle utbrista; det var ris med små torkade fiskar (liknande neonterorna i min brors akvarium) och sambal. Men det är fortfarande en av mina favoriträtter, för det är med mat som med platser; om man upplever något trevligt i samband med dem så kommer de alltid att bli ens favoriter.

Och livet på båten var ett härlig kaos av människor, djur, paket, mat, prylar från Singapore och kläder.

För mig är själva resandet det värdefulla - inte målet i sig. Att stå vid en reling eller att sitta vid ett bussfönster och se människor och platser svepa förbi. Att få en tid in i livet och världen och kunna delta när och var jag vill.

Tre dagar gick fort och jag fick chans att praktisera min indonesiska som jag märkte var ganska dålig trots att jag trott att jag lärt mig det mesta på en kurs hemma i Sverige, men jag märkte också att indonesiska var ett av världens lättaste språk och jag lärde mig det snart. Att jag lärde mig indonesiska hade jag sen mycket glädje av eftersom indonesierna är ett så sällskapligt folk och gärna pratar med främlingar.

Jag blev kvar i Indonesien i sex månader den gången och eftersom man bara fick turistvisum för två månader åt gången, återkom jag till Singapore tre gånger. Alla tre gångerna åkte jag med denna träbåt över Malackasundet mellan Sumatra och Singapore, och det var mitt första riktiga äventyr. Att vara snål kan ha många fördelar.

Svart och vitt på Timor Timur - Öst Timor

I Sverige är man allmänt okunnig om Indonesien eftersom pressbevakningen för det mesta varit tämligen ensidig. Den blodiga konfrontationen mellan gerillagrupper och militären i Öst Timors huvudstad Dili den 12 november 1991, är i stort sett vad journalisterna fokuserat sig på.

Konfrontationen var synnerligen olycklig och den indonesiska regeringen har offentligt framfört sitt beklagande. Man har dessutom tillsatt en kommission, med uppdrag att noggrant gå igenom händelsen och se till, att det inte blir en upprepning.

Vid den 50:e sessionen med UN kommission för de mänskliga rättigheterna framhöll ordföranden Peter van Wulfften Palthe att Jakarta numera på ett godtagbart sätt respekterar de mänskliga rättigheterna på Öst Timor, men att man kanske inte nått ända fram.

Sotade glasögon

Svenska journalister har behandlat Indonesien, liksom många andra unga stater, med sotade glasögon och skygglappar. Givetvis ska man inte blunda för rena övergrepp och uppenbara avarter inom administrationen, var man än upptäcker dessa. Men i allmänhet finns det även andra sidor än de sotade, och minst lika väsentliga att skriva om.

Vad gäller Timor, så var den portugisiska eran ingen lyckoperiod. Slavhandel exempelvis, pågick ända till slutet av 1800-talet. Från 1932 till 1974 härskade diktatorn Antonio de Oliviera Salazar med hård hand över östra Timor. Av de 700 000 invånarna var 1970 endast 1 463 "europeer". Ytterligare 1 500 talade portugisiska och hade officiellt samma rättigheter som portugiserna. Resterande befolkning var i stort sett rättslös arbetskraft.

Infrastrukturen var eftersatt. Exempelvis saknades skolor nästan helt. Efter det Öst Timor blivit en provins inom den indonesiska federationen har man byggt 470 lågstadieskolor, 85 högre skolor och 29 gymnasier. Dessutom finns det ett privat universitet och en teknisk högskola. Vägar har byggts, liksom hamnar och sjukhus. Provinsen har även fått en i stort sett heltäckande elförsörjning.

Öppet för turister

Öst Timor öppnades för turismen redan 1989. Hittills har ingen turist råkat illa ut. Om man bortser från aggressiva angrepp av malariamoskiter.

Bästa sättet att ta sig till Öst Timor är med flyg från Bali via antingen Flores eller Sumba. En möjlighet är även en förbindelse med Darwin i Australien. Men planen är små Twin Otter med endast 16 platser, tidtabellen osäker och överbokning regel. Så det gäller att ha tålamod och tid. Eller ta sig fram mellan öarna med buss och färjor. Ett alternativ som många gånger är snabbare än flyget. Timor är dock absolut värt ett besök. Det tyckte även påven som samlade 300 000 troende vid sitt besök i Dili 1989.

Carl-Henric Reih

Res och Läs
har flyttat till nya, rymligare lokaler centra
på söder. Adressen är Swedenborgsgatan
vid Mariatorget. Christian, Katarina o
Ellika träffas numera på tel. 08-452 96 96

Förfäderna kom i båtar från norr...

Det finns många otroligt vackra platser att besöka i Indonesien och till de vackraste och mest fascinerande hör Tanatoraja - torajanernas land, som ligger mitt på Sulawesi, den ö som förr hette Celebes.

Första intrycket av landskapet är hisnande. Det lilla planet från Ujung Pandang (med 23 platser!) cirklar långsamt ner mellan bergskammarna och mängder av båtliknande hus, alla vända mot norr, bildar ett mycket specifikt mönster. De finns alltså i verkligheten och inte bara i turistbroschyrerna!

Varför husen ser ut som de gör, vet man inte riktigt. En teori är att torajanernas förfäder seglade från Kambodja söderut, råkade ut för en storm, led skeppsbrott nånstans på Sulawesis kust och använde båtarna som tak. En annan teori är att de kom från södra Kina nån gång mellan 2500 och 1500 f Kr. Då var Sulawesi till stor del fortfarande täckt av hav och man byggde båtliknande hus för att minna om förfäderna, som kom norrifrån.

Torajanerna är ett folk, som fortfarande lever mycket enligt adat, sedvanerätten. Holländarna erövrade inte området förrän 1905 och det innebar att de levde opåverkade av andra kulturer mycket länge.

Samhället är hierarkiskt. I spetsen finns en bupati, bosatt i Makale och under honom tre samhällsklasser: Tokapua, adeln, känns igen på deras längre hår, speciella turbaner och saronger. De utgör ca 5% av torajanerna, men äger trots det större delen av landet. Tomokaka utgör mellanskiktet. De äger också land, men inte så mycket som tokapua. Majoriteten, Tobuda, ca 70% av befolkningen utgörs av s.k. vanligt folk, arbetare och jordlösa.

Bara tokapua och tomokaka bygger ongkonan, de båtliknande husen. Dessa är inte bara avsedda som bostad, utan viktiga som centrum för religiösa fest främst de enorma begravningsfester som gjort Toraja till en turistattraktion, men också för andra ceremonier till gudar ära.

Det är ett kostsamt företag att bygga en tongkonan. Numera börjar man överge det gamla byggnadssättet och man kan zinktak mitt bland de gamla bambutak men regeringen stöder det tredition byggandet och ett tongkonan ska egentl gen byggas utan spik, med bambutak och med den träintarsia som tillåts för den kast man tillhör.

Buffeln, som är torajanernas heliga djur får släppa till sina horn i de olika religiösa ceremonierna för att pryda husens fram sida. Ju fler horn, desto förmögnare är fa miljen.

De viktigaste ceremonierna i Toraja är begravningarna och det är också främst de som lockar de många turister som årligen besöker området.

Den döde balsameras i väntan på begravningen och läggs i en kista i ett särskilt hus. Vid den begravning vi besökte hade förberedelserna tagit ett halvår: bl a måste naturligtvis alla släktingar, bosatta på andra ställen i Indonesien, ges tillfälle att komma hem. En begravning är också en dyrbar historia: många djur ska offras, främst bufflar och grisar. Torajanerna tror att djurens själar följer med den döde till puya, som är det torajanska paradiset. Om inte begravningen genomförs på föreskrivet sätt, eller någon dör utanför Toraja släpps den döde inte in i puya. Det händer då att han kommer tillbaka och spökar för de efterlevande.

Puya är en spegelbild av denna värl och den döde har därför användning f

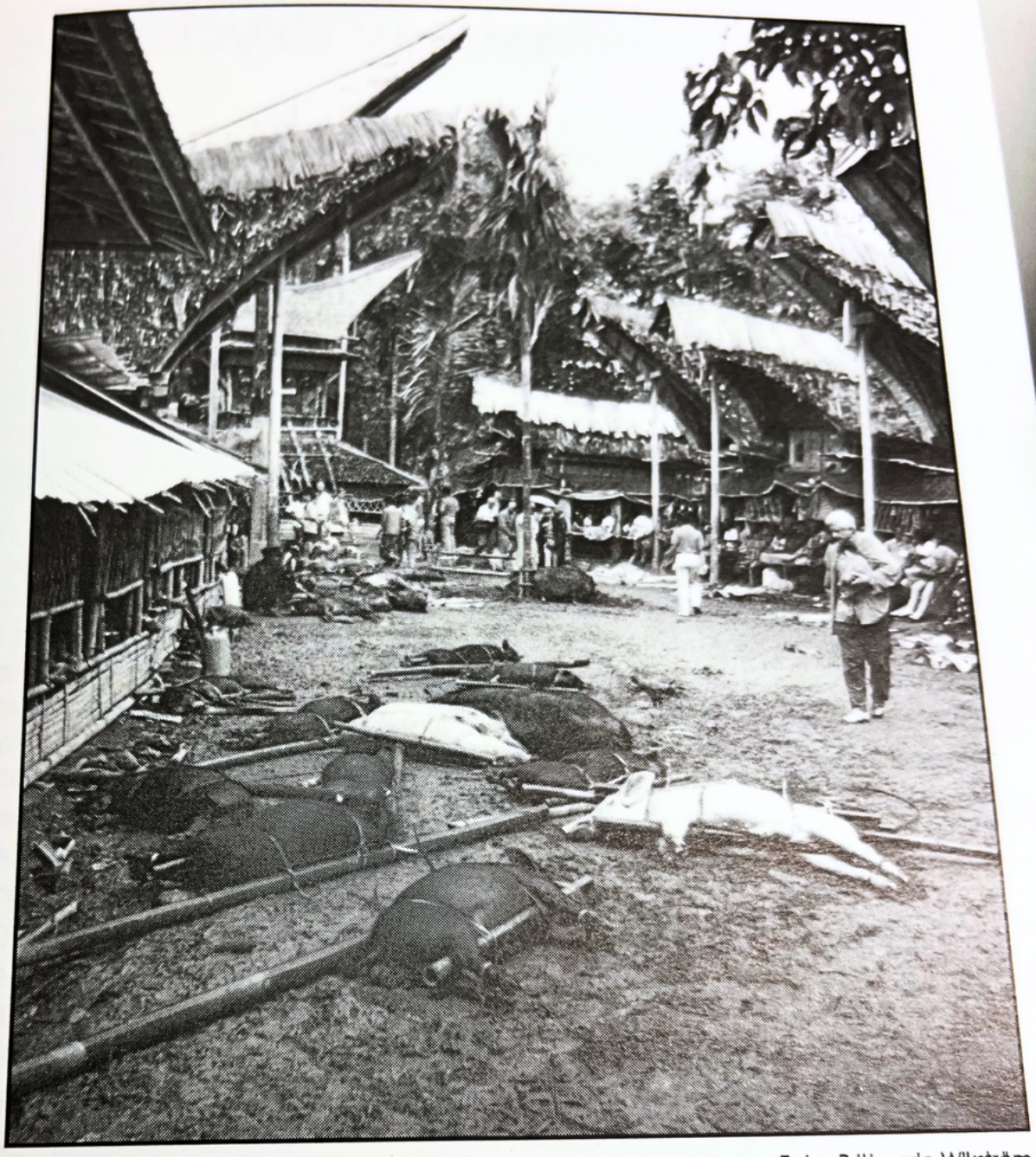

Grisoffer i Toraja.

Foto: Brittmarie Wikström

smycken och rikedomar där. Det har lett till torajanernas speciella sätt att bygga gravar: man gräver graven högt uppe påen klippa. Är den döde av hög rang sätts också tau-tau, dockor utanför graven, som minner om den avlidnes själ.

Småbarn, som ännu inte fått tänder, begravs i speciella trädgravar. De behöver trädets kraft för att växa vidare och man gör ett hål i stammen och begraver barne
där.

Trots att majoriteten av torajanerna ä
kristna har katolska kyrkan mycket klo
accepterat torajanernas adat och det
inget konstigt med att vara katolik - d
var den döde, vars begravning vi bev
tade - och att begravas på ett traditione
sätt

Brittmarie Wikstr

Den svenskaste av drycker

Det finns få drycker som så förknippas med sommarverandor, mångbesjungna studentikosa dryckesslag, med skärgårdsbåtar och med svensk sommar. Naturligtvis är det punsch som avses. Denna säregna dryck, har anor ända tillbaka till Ostindiska Kompaniets dagar. Ur Vin & Sprit Journalen tillåter vi oss saxa avsnittet hur arraken kom till Sverige och bakgrunden till punschkulturen.

Hur punchen kom till Sverige

Indienresenären Nils Mattsson Kiöping beskriver i sin *Resa, som genom Asia, Africa... med flijt är förrättat*, tryckt 1667, hur en elefant används som bödel vid en rättegång på Ceylon. "När han (den dömde, red. anm.) så ligger på jorden, sliter han huvudet från kroppen med snabeln och gräver en grop i vilken han sedan nedgräver illgärningsmannen. Han får då några kannor arrak, det är risbrännvin, för sitt omak och därjämte någon frukt." Detta torde vara första gången arrak nämns i skrift på svenska språket.

I början av 1700-talet var Java i södra Indonesien den största sockerproducenten i Ostindien och därför också den främsta tillverkaren av arrak. Genom den svenska handeln med Ostindien kom arraken att flöda in i landet. Succen var gi-ven och punschen blev allt populärare. Sjöfararnas speciella dryck (i Jacob Serenius Lexikon från 1734 omnämnt som Potus Nauticus), kom att bli något av en nationaldryck.

Under 1700- och första hälften av 1800-talet drack man varm punsch från stora bålskålar ur vilka alla kunde ta för sig bäst de ville. Härifrån kommer traditionen med ett öra på punschkoppen, en så kallad rova, som hade sitt ursprung i de ostindiska kopparna som Kompaniets fartyg fört med sig hem. I bålskålen, som ofta ställdes direkt på bordet, blandades alla de rätta ingredienserna för att sedan värmas på plats.

Bellman hör till de klassiska punschdrickarna och beskriver i "Midnattsgillet" ur Fredmans Testamente hur tidens punschbålar kunde se ut.

Bålen fylld på bordets rundel röker
Där citronens skurna skal
Sig ikring den varma brädden kröker
Under slevens dropp och skval.

Som en påminelse om punschritualerna från det tidiga 1800-talet, lever sedan med ärtsoppa och het punsch på torsdagarna.

En unik dryck.

Den svenska punschen är något unikt och har ingenting att göra med vad man i andra länder kallar punch (en varm, sötad dryck med något slags vin eller sprit i). Punschen är baserad på arrak, en alkoholhaltig dryck destillerad ur sockermelass, ris och palmträdsjuice. Tillsammans med socker vatten få den svenska punschen en djup guldgul färg med en typisk simmig karaktär där arraken tydligt framträder.

Källa: Vin & Sprit Journalen, Vin & Sprit AB.

Sahabat

är DIN medlemstidning. Skriv till oss och berätta vad du funderar på, om smultronställen i Indonesien, Sverige eller annorstädes. Berätta om roliga episoder; om det där olösliga problemet; hur man anpassar sig till det stränga svenska klimatet m.m.

Kom loss - klokt eller inte spelar ingen roll. Debatten skall vara frisk och öppen och jag lovar, att det skall vara mycket, mycket högt i tak.

Ring Calle Reiher på tel 08-500 270 17. Skynda på - manus till nästa nummer måste jag faktiskt ha senast 15 augusti. *Red.*

En dag på Bunaken

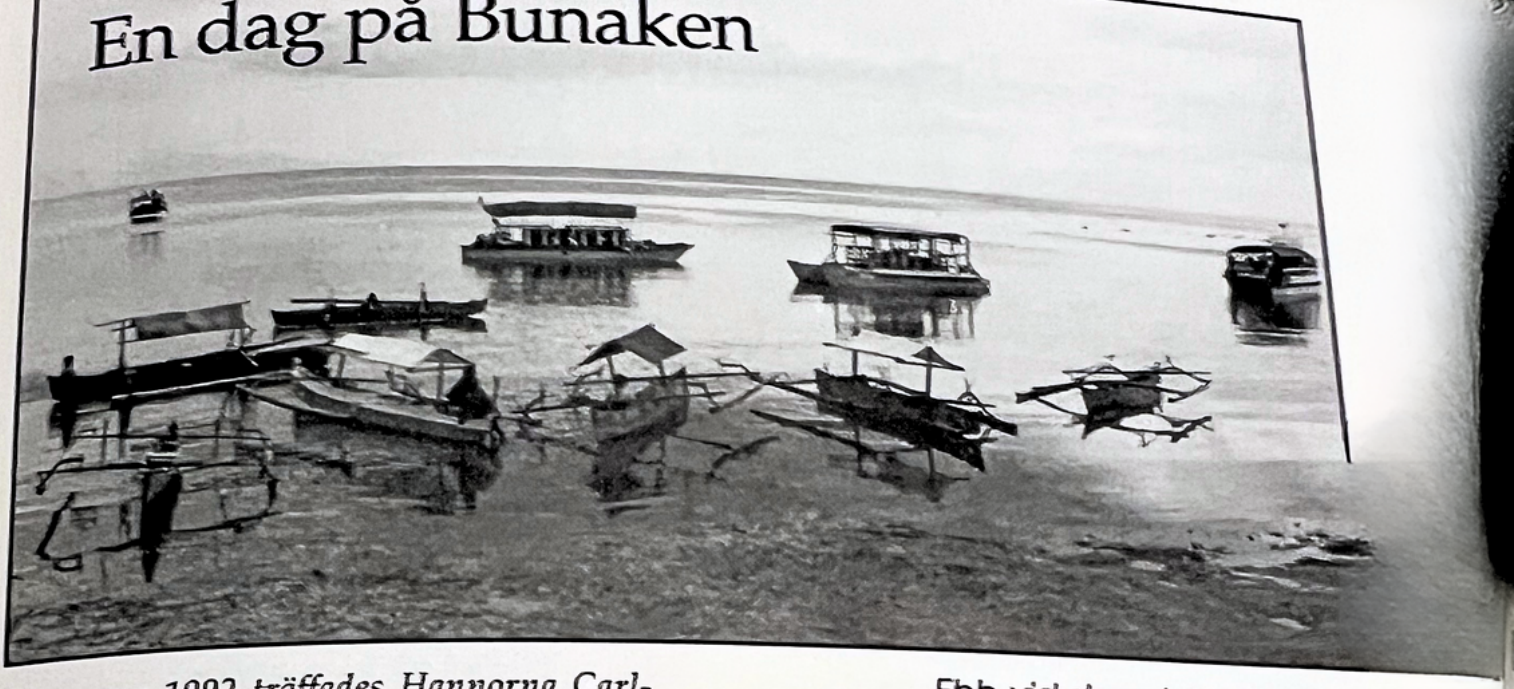

Ebb vid stranden i Bunaken.

Sommaren 1992 träffades Hannorna Carlström och Wikström (då tio år) och Selina Pattyranie (8) på Sulawesi och tillbringade 14 dar tillsammans där. Bla annat besökte de Manado, som ligger alldeles i nordligaste spetsen på Sulawesi. Här är deras egen berättelse om en spännande båtutflykt.

Manado Beach hette det hotell vi bodde på. En dag bestämde vi oss för att åka ut till en ö som heter Bunaken.

Tidigt på morgonen gav vi oss iväg till båten, som låg förtöjd vid bryggan. Motorn satte igång. Nu var vi på väg!

Efter halva vägen såg vi ett par hotfulla ryggfenor. Vi trodde det var hajar. Det kom fler och fler. Men hajar simmar inte i stim. Det gör däremot delfiner. En efter en hoppade de upp ur vattnet och utförde hisnande konster för oss. Plötsligt dök "mamma" och "pappa" delfin upp långt bort, men där hade vi fel igen för det visade sig vara valar!

Till slut var vi framme. Det var ebb, så vi fick vada i land. Vi gick till en hydda lite längre bort från stranden. Vår "reseledare" beställde kokosnötter till var och en, som vi fick dricka ur.

Vi barn gick ner till stranden och samlade små krabbor. Sedan ropade våra föräldrar på oss att vi skulle åka ut över korallrevet med en båt som hade glasbotten. Det gjorde vi och efter ett tag stannade vi vid ett korallrev, där vi kunde snorkla. Det var det vackraste vi hade sett. Koraller med alla världens färger på. Och små och stora färggranna fiskar.

Vi åkte tillbaka till Bunaken och badade. En båt åkte långsamt ut mot det glittrande havet. Plötsligt välte den så att alla plumsade i. De hade överbelastat den. Som tur var drunknade ingen.

Vi begav oss till en annan ö, som hette Siladen, där vi mötte en sk "KUNG". "Kungen" berättade en massa för våra föräldrar, men vi barn gick ner till stranden och samlade snäckor, som vi inte fick ta med oss hem. Det började regna och vi begav oss hemåt. När vi var mitt ute på havet började det storma. Stora vågor förde oss från sida till sida. Till slut var vi vid hotellets brygga och klev i land och sprang upp till hotellet. Det härliga vädret hade nu förvandlats till ett stormväder och vår dagsutflykt var slut.

Hanna W, Hanna C och Selina P

Årets bästa resekatalog?

Garuda Indonesia
HOLIDAYS

Och så är den här. Den eleganta och synnerligen matnyttiga resekatalogen Garuda Indonesia Holidays 1994 - 95. Man har fräschat upp omslaget på ett positivt sätt, ny stram lay-out och gladare färger. Mellan pärmarna känner man dock igen sig.

Katalogen erbjuder , som tidigare, s k paketresor från Banda Aceh på norra Borneo till Biak och Irian Jaya.

För att underlätta för turisten att välja rätt har de olika resmålen delats upp i svårighetsgrad och intresseinriktning. Man erbjuder exempelvis 13 paket för den som, så att säga, bara vill ha det skönt. 11 paket är för den kulturellt intresserade, medan äventyraren har 8 enklare och 2 Hard adventure-turer att botanisera mellan.

Dessutom är Indonesien uppdelat i sju regioner, så att den som vill besöka centrala Java bara behöver gå in på paket inom region 3, medan äventyren på Irian Jaya håller sig till region 7.

Paketens innehåll varierar något, men i allmänhet omfattar de ett angivet antal övernattningar (2 - 10), frukost, ev även helpension, utfärder och transport t o r flygplatsen. Programmen är synnerligen välmatade och det kan vara klokt att, om tid gives, plussa på med någon eller några dagar.

Utöver detta breda utbud har man för en del större orter även s k Stop-over - en natt på hotell, frukost och transport.

Alla resorna är fylligt beskrivna i text och bild. I en särskild avdelning finns de aktuella priserna för de olika hotellen man har möjlighet att välja mellan.

Priserna är angivna i dollar och ligger fast under katalogens giltighetstid, varför det är lätt att budgetera sin vistelse i Indonesien.

Som ett extra plus kan nämnas, att priserna genomgående sjunkit något sedan föregående år.

Carl-Henric Reiher

Garuda Indonesia

Garuda Indonesia blev 45 år den 26 januari i år. Det firar man bl a med att från juni sätta in tre stycken brand new Boing 747-400 på routerna till Europa. Likaså kommer man att öka antalet non-stop flygningar Europa-Asien.

Sommarturlistan upptar inte mindre än tio städer i Europa med direkt Garuda service till Asien.

Tyvärr räcker trots detta inte avgångarna till. En stor del av stolarna är redan slutsålda under juni, juli och augusti.

Det är bara att hoppas på extratilldelning av plan under sommaren så att alla som vill till Indonesien med Garuda får plats.

Är du intresserad av Indonesien?

Med dessa ord gick vi ut i Skåne för att skaffa medlemmar till den lokala SIS avdelning vi hade tänkt starta i Malmö-Lund regionen. Vi som gjorde detta är en grupp på fem familjer som har träffats regelbundet sedan 1983 och där en av familjemedlemmarna har sina rötter i Indonesien.

Vår bekantskap hade kretsat kring tre gemensamma intressen. Vi har agerat "faddrar" åt de Indonesier som läser vid FN universitetet World Maritime University i Malmö. Tillsammans med dem har vi arrangerat en Hari Raya fest varje år, indonesiernas motsvarighet till våra julfester. På samma gång har vi känt ett behov av att träffas.

Efter klartecken från SIS skickade vi ut vår inbjudan till alla SIS medlemmar och därefter bestämde vi oss för att leta andra intresserade. Först av alla träffade vi på en tjej från Bali och plötsligt hade vi en dansgrupp på fem personer. Nu kunde vi underhålla våre gäster med en Panyembrama (välkomstdans av fyra dansare) och Legongdansen på vårt första möte.

Dagarna går och plötsligt dyker det indonesiska badminton landslaget upp för att spela Swedish Open i Lund. Några av oss kontaktar laget och erbjuder vår hjälp. Döm om vår förvåning när vi träffar ytterligare några personer som är intresserade av Indonesien. Nu har vår lilla grupp utvidgats med ett 10-tal studenter som läser Bahasa Indonesia och andra kurser om Indonesien på Sydostasiatiska Institutionen vid Lunds Universitet.

Eftersom Hari Raya inföll på sista dagen av Swedish Open och laget skulle vidare till Birminghamn och All England blev det Hari Raya fest hemma i vår trerummare i Lund där lägenheten har smyckats med lagets segerblommor. Möblerna hade tidigare under dagen lyfts ut på balkongen och på spisen puttrade den "padangkryddade" lammgrytan gulai kambing (curry o chilikryddat lamm). Gästerna anlände i små grupper, badmintonlaget 25 st. Bagusföreningen som studenterna kallar sig 10 st och vi övriga 10 st allt som allt 45 personer. Bagusföreningen hade tagit med sig en dansare så vi avslutade kvällen med en uppvisning i orientalisk dans.

Nu hade vi "fått fart på hjulen" och underhållningen för vårt första möte utökas med orientalisk dans. Gruppen hade växt och idéerna sprudlade ur oss när vi tränade balinesisk dans senare den veckan. Vi försökte att göra ett program men visste inte riktigt hur vi vill ha det. Då var det någon som föreslog att vi skulle ha en uppvisning med balinesisk dans på Långlördags aktiviteten som köpmännen hade nästkommande lördag här i Lund. Sagt och gjort, en god vän som säljer kläder från Bali stälde upp med plats i sin butik. Det blev tre framträdande och under dessa informerade vi om vårt möte den 16 april. Vi träffade dessutom tre Indonesier som trott sig höra "padangmusic" (musik från Padang på Sumatra) när dom var ute och shoppade på stan. Det var tre killar som kommit till Lund kvällen innan för att deltaga i en 2-månaderskurs vid Svalöf AB. Vi bjöd in dem till mötet.

Vi tränade vidare på den balinesiska dansen och fortsatte att ändra i programmet när någon av oss fick en ny idé. Vi måste ju ha en s.k. Topengteater, en kort teater där skådespelarna bär Indonesiska masker. Innehållet skrevs ut och fler personer involverades i uppladdningen.

En av de Balinesiska dansarna tillsammans med Hans Hansson.

När det återstod lite mer än en vecka ringde telefonen. Det var ett samtal från indonesierna i Köpenhamn. Dom ville möta oss i badminton i Malmö nästkommande helg. Vi kommer 10 st sade dom. Okey, vi hyrde tre banor och värmde upp grytorna igen. På söndagen kom det 25 personer med bil från Köpenhamn och dom gav oss en rejäl match i badminton. Den dagen avslutade vi med nasi goreng (stekt ris), gado-gado (grönsakssallad med nötsås) och kopi pahit (kaffe utan socker) hemma hos en av oss i gruppen.

Under tiden hade vi fått ihop ett 40-tal intresserade som vill komma på vårt möte bland dessa fanns det några som tänkte resa till Indonesien senare i år. De sista dagarna ägnade vi åt att justera i programmet och att ringa upp de sista deltagarna på inbjudningslistan. Då fick vi kontakt med ytterligare en grupp som var intresserade av Indonesien.

Vi var nu fem grupper med olika anledningar till intresset för Indonesien:

- *Familjer där någon av medlemmarna har sitt ursprung i Indonesien.*
- *Indoneser som vistas tillfälligt i Sverige.*
- *Studenterna från Lunds universitet.*
- *Svenskar som reser till Indonesien.*
- *Föräldrar med adoptivbarn.*

Kvällen gick vidare och alla fick presentera sig och tala om varför man var intresserad av Indonesien. En av medlemmarna i Bagusföreningen berättade om sina studier vid Lunds universitet. SIS representanten Carel Pattyranie som också är en av dem som grundade SIS berättade om sig själv och SIS. Vi fick lära oss att syftet med SIS är att främja och stärka relationerna i dess vidaste betydelse mellan Indonesien och Sverige inom de ekonomiska, sociala, kulturella, humanistiska, teknologiska och pedagogiska områdena. Detta gör vi bäst genom att främja vänskapen mellan svenska och indonesiska medborgare bosatta i Sverige.

Och så var Malmö/Lund-sektionen bildad. Efter dessa presentationer beslutade vi att starta Svensk Indonesiska sällskapet Malmö/Lund. En styrelse valdes

Från när och fjärran

Datorn ritar kartor över Bali

Periplus Editions, ett företag specialiserat på utgivning av kartor och resehandböcker med kontor i Singapore, Hongkong, Indonesien och Holland, har nyligen presenterat en helt ny turistkarta över Bali. Förutom en översikt i skala 1:250 000 har den åtskilliga detaljer i större skala, Nusa Dua 1:18 000, Kuta&Legian, Singaraja, Denpa-sar, Lowina Beach och Ubud i 1:25 000.

Detta är den första kartan över Bali på 60 år med en från grunden modern och exakt kartografering. Periplus-kartan över Bali ger även många aktuella tips om sevärdheter och utflykter runt hela ön. Kartan bör finnas hos alla de försäljningsställen i Sverige, som för Periplus-produkter.

Periplus Editions är det första kartografiska företaget i Sydostasien, som uttnyttjar modern datateknik för högsta precision vid framställning av det nya kartmaterialet. Just utgivna är kartor över Thailand, Vietnam, Saigon, Hanoi liksom en del storstäder i China, vilka successivt kommer ut under 1994. De sex handböckerna över Indonesien, utgivna av Periplus Editions torde f n vara de mest aktuella för Indonesienresenären. De är lättsamt skrivna (på engelska) och överdådigt illustrerade.

Vad är American Breakfast?

Alla som rest i Aseanländerna har väl någon gång kommit i kontakt med begreppet American breakfast, för frukostbordet med mångfalden juice och frukt och bröd och äggrätter och småvarmt och kallskuret, där de dignande borden med tropiska frukter är lika vackra som de smakar gott.

Jag har aldrig haft nöjet att njuta av en äkta American breakfast. Därför såg jag fram mot den äkta amerikanska frukosten, som serverades i samband med presskonferensen vid GastroNord 94, fackmässan för hotell, restauranger och storkök. För detta borgade Kay Goldstein, amerikansk författare och konsult i gourmetmatlag-ning.

Nog sagt, det var ingen höjdare. Säkerligen mycket nyttig föda, men ack så tråkig. Tre gröttyper, fil och flingor, nyttigt bröd, små goda pizzasnittar och kalkonskivor, som smakade läskpapper.

Naturligtvis också apelsinjuice och banan + apelsin.

Jag håller mig nog i fortsättningen till de asiatiska frukostarna, som borde döpas om till Asean Breakfast. Och varför inte gå in på nästa GastroNord om två år och ställa upp vad länderna runt ekvatorn kan prestera?

CHR

---

och ett första konstituerade styrelsemötet avhölls. Innan styrelsemötet hölls hade vi hunnit smaka av knytkalasets läckerheter. Det fanns både Janson (fisk m potatis), köttbullar och nasi kunning (gulfärgat ris). Måltiden gav också deltagarna en chans att bekanta sig lite närmare med varandra.

Kvällens aktiviteter avslutades med balinesisk dans och Topengteatern. Vi hade trott att svenskarna var intresserade att prova på balinesisk dans men det blev tvärtom. Våra indonesiska gäster ville prova på våra traditioner såsom vals och foxtrot. Det blir inte alltid som man har tänkt sig här i livet eller hur?

Sammanfattningsvis blev det ett fantastiskt möte med 65 deltagare som såg ut att vara både glada och nöjda när dom lämnade mötet. Vi i styrelsen känner att vi måste göra vårt bästa för att skapa aktiviteter som våra medlemmar gillar. Som du vet består ju vår förening av medlemmar med olika anledningar till att stärka och främja relationerna mellan våra länder. Så tveka inte utan skriv ner de idéer och förslag på aktiviteter som du vill att vi skall starta upp och skicka in dem till oss.

Hans Hansson

Minnen från ekvatorn

Jag befinner mig vid kratersjön Maninjau på Väst Sumatra och pustar ut efter en svettig dag ridande på en mountainbike. Efter diverse sadelproblem, monsunregn och en punktering lyckades jag till slut ta mig runt sjön strax före mörkrets intrång. Med en värkande bakdel sitter jag nu tillsammans med mina reskamrater på en av de lokala restaurangerna, vi kan skatta oss lyckliga över att vi för en gångs skull kom upp i tid. Denna cykeltur kräver minst en heldag för att kunna njutas till fullo, men är en upplevelse värd all svett och möda.

Väst Sumatra är en av Indonesiens 27 provinser och hem för Minangkabau-folket, ett muslimskt folk med gamla traditioner och en mångfacetterad kultur. Provinsen korsas av ekvatorn strax norr om Bukittinggi, "den höga kullen", och vädret är tropiskt och varmt. Temperaturen skiftar snarare efter höjdskillnader än efter årstid, vilket gör Bukittinggi till en behaglig rekreationsplats. Staden är omgiven av en underbar natur med höga berg, djupa floddalar, djungler, vattenfall och sjöar.

Att resa landvägen från Medan i norra Sumatra till Padang, som är provinshuvudstad i Väst Sumatra, är en underbar naturupplevelse. Man bör inte ha bråttom eftersom terrängen gör transporterna tidskrävande och ibland även den resvane något frustrerad, speciellt under regnperioden. Det går även att ta sig till Padang via inrikesflyg eller sjövägen från Jakarta.

Islam har en stark ställning i Väst Sumatra, de många moskeerna och huvuddukarna är ett uttryck för detta.

Minangkabau-folket har en spännande och rik kultur. Att rekommendera är en Taripiring-föreställning med traditionella Minangkabaudanser vars höjdpunkt är själva tallriksdansen. Det är inte långt mellan leendena och barnens glada tillrop och hälsningar. Jag ångrar inte en sekund att jag flytt den svenska vintern, men den sumatranska ädelgranen påminner mig om att det snart är jul. Skolungdomar här samlar på autografer och adresser från människor från fjärran länder, ungefär som man själv en gång sprang och samlade klistermärken. Med lite indonesiska i bagaget fick man många oförglömliga konversationer och en ypperlig chans att lära sig någon nytt.

Tiden har sin snabba gång här vid ekvatorn och min mat har redan hunnit kallna. Det har åter börjat regna och gatan utanför vilar öde. Resekamraternas blickar ser lite otåliga ut, antagligen för att de vill fortsätta ut i nattmörkret till den lokala biljardhallen. Det är väl på tiden att sluta drömma för den här gången och istället släcka törst och stilla hunger med det huset har att erbjuda.

Christer Tuklainen

Sahabat
INDONESIENS VÄNNER

kommer ut med fyra nummer per år och är medlemstidning för Svensk-Indonesiska Föreningen.

Utgivare och ägare:
Svensk-Indonesiska Föreningen
c/o Dynamo Konsult AB, Box 26 175,
100 41 Stockholm.

Telefon: till redaktören 08-500 270 17 efter 18.
Ansvarig utgivare: vakant
Redaktör: Carl Henrik Reiher
I redaktionen: Zainal Afif, Cecilia Matteoni, Christer Tuklainen, Brittmari Wikström.
Tryck: Haninge Föreningstryck AB 1994
Nästa nummer utkommer ca 10 september.

I nästa nummer bl a:
Vad är Bahasa Indonesiska?
Hur räddar man den utrotningshotade sumatratigern
Ett sjukhus vid Baritofloden
Komodovaranen - en tillbakadragen berömdhet
Några funderingar runt ordet Sabahat
Kan Indonesien bli en stormakt?